

N° 32

JACQUES NÈVE
Horloger d'Art

+ 32 (0)477 27 19 08 - jneve@horloger.net - www.horloger.net

LODEWIJK XVI KAPUCIJKLOKJE

Hoogte met het handvat rechtop: 28 cm ; B : 12cm ; D : 8cm

Omstreeks 1785

Wijzerplaat in email met arabische cijfers.

LODEWIJK XVI KAPUCIJKLOKJE

Omstreeks 1785

De wijzerplaat van de klok is gemaakt van email met *opspringende* zwarte arabische cijfers voor de uren, en rode cijfers voor de 15 minuten. De uur- en minutenwijzers zijn vervaardigd van fijn uitgesneden, opengewerkt, geciseleerd en verguld messing, boven een wekkerring in gegraveerd messing.

De klok slaat dubbel, namelijk de uren en nogmaals twee minuten later, alsook de halfuren met een slagwerk met zaag zonder termijn aan de voorzijde, op een verzilverde bel. De wekker kan men regelen via de ring in het midden van de wijzerplaat.

De wekker wordt opgewonden via een trekkoordje aan de linkerkant, en de uurslag kan herhaald worden via een hendeltje aan de rechterkant.

De klok heeft een gangwerk van acht dagen met opwinding via twee veertrommels. Echappement met terugwerkend anker van het *tic-tac* type en zijdedraadophanging.

Hoogte met het handvat rechtop : 28 cm ; B : 12 cm ; D : 8 cm.

De kapucijklok, voorloopster van de reispendule, werd vervaardigd sinds het midden van de XVIIIe tot het midden van de XIXe eeuw. Ze is rechthoekig, en bekroond met kleine spoeltjes aan de hoeken en een bel met ring, voor het transport. Haar mechanisme is uniek, halverwege tussen het klassieke gangwerk oftewel het gangwerk « van Parijs » en de ‘Comtoise klok’ (voor het slagwerk: met looptijd zonder voorbereiding, repetitieslagwerk en herhaling op vraag). Bovendien is zij steeds voorzien van een wekker. Vaak bezit zij een verticale slinger dat men aan de platine kan vastmaken bij transport, of gemakkelijk kan verwijderen. De klokjes hebben meestal een looptijd van 8 dagen.

Jean-Pierre Matthey-Claudet¹ leert ons dat de naam *capucine* oorspronkelijk verschillende betekenissen heeft : in de XVIIIe eeuw, betekent de uitdrukking « à la capucine » bepaalde modellen zetels, deurposten of simpele haarden met weinig decor. Men gebruikte deze uitdrukking ook voor sobere kledij, vervaardigd volgens de kledij van kapucijner monniken. In de XIXe eeuw betekende de term *Capucine* eerst een klok met strakke en simpele lijnen en weinig decor, voordat de term de betekenis overnam van vandaag. De mondelinge traditie leert ons oo, dat Napoleon I dit klokje aan zijn officiers gaf opdat zij altijd stipt zouden zijn.

¹ J.P. Matthey-Claudet, Les Capucines, école des Foncines – Horlogerie ancienne, 1988.

